

Jaap Holwerda en Art Wolleswinkel

De melkveehouderij is een sector met veel innovatieve ondernemers. Dikwijls echter lijken in de praktijk ontwikkelde innovaties niet verder te komen dan het erf en vindt er geen verbreding plaats naar collega-ondernemers, kennisinstellingen en adviesorganisaties. Met het project Slim Experimenteren in de Melkveehouderij willen we er alles aan doen om met ondernemers meer ruimte te creëren voor ontwikkeling en innovatie.

In 2003 rondde Wageningen UR het project Innoverende Melkveehouders af. Daarin werden bijzondere, innovatieve werkwijzen van melkveehouders in kaart gebracht. Het ging hierbij veelal om ongewone maar succesvolle werkwijzen die aan de aandacht van veel collega's binnen de melkveehouderij ontsnapten. De betrokken veehouders verdeelden, samen met beleidsmakers en onderzoekers, de verschillende praktijkvernieuwingen in drie samenhangende groepen:

- meer natuurlijke bedrijfsvoering
- eenvoud en lage kosten
- nieuwe diensten

De eerste twee groepen krijgen nu aandacht in het project Slim Experimenteren in de Melkveehouderij. De derde groep, Nieuwe diensten, pakken we op in het project Multifunctionele Landbouw. In de eerste groep zijn aspecten als voeding, bodembeheer, fokkerij en kwaliteit van het eindproduct ondergebracht. In de tweede groep gaat het om bedrijfsvoeringsaspecten als samenwerking, specialisatie, of juist een hoge mate van zelfvoorziening. Binnen deze groepen van innovaties zijn nog grote obstakels weg te nemen. Dit zal een van de kerndoelen zijn van het project Slim Experimenteren. Hierbij denken we aan belemmeringen van allerlei aard. Wet- en regelgeving kunnen een knelpunt vormen. Kennisinstellingen zitten soms op een ander spoor. Maar ook algemeen geldende werkwijzen binnen het bedrijfsleven of algemene opvattingen binnen de sector kunnen belemmerend werken. Om dit op te lossen is een brede aanpak nodig. Door melkveehouders, onderzoekers, beleidsmakers en bedrijfsleven bij het project te betrekken wordt voor al deze partijen duidelijk wat er moet veranderen om innovaties binnen de bedrijfsvoering ook werkelijk door te kunnen voeren naar de praktijk.

Werkwijze

In het project Slim Experimenteren bepalen de melkveehouders welke vernieuwingen centraal staan. Zij geven vorm aan de experimenten. Twee of drie melkveehouders vormen de kern van het experiment. Zij worden daarbij ondersteund door een onderzoeker, die het project ook organiseert en faciliteert. Hebben de deelnemers hun doel bepaald, dan gaan we kijken hoe we het netwerk, dat nodig is om dit doel te bereiken, is uit te breiden. Dit is een essentieel aspect van het project. Want het gaat er om de juiste mensen te bereiken en die mee te laten leren. De volgende stap is de vertaling naar de omgeving: bedrijven, instellingen, overheden, andere melkveehouders. Uiteindelijk willen we de hele sector informeren door middel van uitgebreide communicatie. Door toevoeging van nieuwe experimenten en door de toekomstige verbreding zijn er voortdurend mogelijkheden voor melkveehouders om bij dit project aan te sluiten.

Jan Hoogenboom

Meer aandacht voor kostprijs

Een van de deelnemers aan het experiment Eenvoud en lage kosten is Jan Hoogenboom, melkveehouder en zuivelverwerker in Oudewater. Op het bedrijf worden op 110 hectare 300 melkkoeien gehouden. De melk wordt op het bedrijf verwerkt tot verschillende zuivelproducten, waarvan yoghurt de belangrijkste is. Hoogenboom pleit voor meer aandacht voor de economische duurzaamheid van de melkveehouderij. Want, zo stelt de veehouder:

"In elke andere bedrijfstak wordt bij iedere beslissing direct gekeken naar de gevolgen voor de kostprijs van het product. In de melkveehouderij gebeurt dit onvoldoende. Graag zou ik zien dat ondernemers, maar ook anderen, zich meer bewust worden van het belang van kostprijsbeheersing. Cijfers van het Landbouw Economisch Instituut geven aan dat melkveehouders op elke liter melk die zij produceren 8 tot 9 cent moeten toeleggen. Op ons bedrijf zorgen we ervoor dat we per liter 8 tot 9 cent overhouden. Dat maakt het boeren aantrekkelijk."

Hoogenboom kijkt kritisch naar de kostenposten arbeid, mechanisatie en gebouwen binnen zijn bedrijfsvoering. De veehouder stelt dat de omvang van zijn bedrijf beslist een schaalvoordeel oplevert, maar dat dit zeker geen garantie is voor een goede kostenbeheersing. Het kost Hoogenboom weinig moeite de motieven voor zijn deelname aan Slim Experimenteren te schetsen.

"In het project Slim Experimenteren willen we samenwerken met een groep van vijf ondernemers. Samen kijken we hoe we projectmatig kostprijsverlaging kunnen aanpakken. Een voorbeeld waar we tegenaan lopen is de weidegang van het melkvee. Dat is voor mij en voor velen nog steeds de beste manier van veehouderij, zowel in de bedrijfsvoering als wat betreft de kostenbeheersing. Ook maatschappelijk is hiervoor het meeste draagvlak. Bezien vanuit de regelgeving rond MINAS is op stal houden echter gunstiger. Samen met Wageningen UR en LNV kunnen we zoeken naar oplossingen."

Voor meer informatie over het project Slim Experimenteren in de Melkveehouderij kunt u contact opnemen met Art Wolleswinkel, tel. 0320 – 238241, e-mail: art.wolleswinkel@wur.nl

